

winiarz

ZIEŁONOGORSKI

Dostojny gość

Gościem tegorocznego święta Zielonej Góry i zielonogórskich winiarzy był prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński. Po przywitaniu przez Bachusa w „Domu Winiarza” prezydent zwiedził winnicę Danuty i Marka Krojciaków w Górzycowie, gdzie spotkał się z księdzem biskupem Adamem Dyczkowskim.

Korowód

W tradycyjnym korowodzie winobraniowym, który 9 września przeciągnął ulicami Zielonej Góry, wzięli udział zielonogórscy winiarze. Na platformach holowanych przez traktory zaprezentowały się winnice: „Kinga” Haliny i Wojciecha Kowalewskich oraz Roberta i Kingi Koziarskich, „Stara Winna Góra” Danuty i Marka Krojciaków, „Leśna Polana” Małgorzaty i Jarka Lewandowskich, „U Michała” Bronisławy i Zygmunta Prętkowskich oraz „Julia” Małgorzaty i Romana Gradów.

Winobranie w skansenie

Winobranie odbyło się również w winnicy Muzeum Etnograficznego w Ochli. Przy zabytkowym Domu Winiarza ze świeżo zebranych winogron wyłoczono i smakowano moszcz, degustowano także wina zielonogórskich winogrodników oraz ich gości - niemieckich winiarzy ze stowarzyszenia „Gubener Weinbau E.V.”.

Konkurs win

Podczas Winobrania odbył się V Konkurs Win Domowych. Winiarze-amatorzy zgłosili do oceny kilkadziesiąt trunków. Najwyżej oceniono czerwone wino wytrawne Bogumiła Jankowskiego. Finał konkursu odbył się na scenie przy ratuszu, a nagrody wręczył wiceprezydent Zielonej Góry Mariusz Woźniak.

Złote Grono

19 września, podczas odbywających się w Poznaniu targów „Polagra 2007”, zielonogórscy winiarze zostali uhonorowani statuetką Złotego Grona. Prestiżową nagrodę przyznano w wyniku konkursu czytelników ogólnopolskiego pisma branżowego „Świat Win” za popularyzowanie kultury wina i pracę na rzecz odrodzenia polskiego winiarstwa. Z rąk redaktora naczelnego pisma, Zbigniewa Pakuły, statuetkę wraz z dyplomem odebrała delegacja Zielonogórskiego Stowarzyszenia Winiarskiego w składzie Roman Grad, Zygmunt Prętkowski oraz Przemysław Karwowski.

PISMO PLANTATORÓW WINOROŚLI I PRODUCENTÓW WINA · NR 24 · WRZESIEŃ 2007

SPECJALNE WYDANIE WINOBRANIOWE

Prezydent RP Lech Kaczyński podejmowany przez Bachusa w zielonogórskim Domu Winiarza, 13 września 2007 r. Fot. Przemysław Karwowski

Mirostlaw Kuleba

Zapis życia

Mijały wieki. Miasto trwało w czasie, wzrastało, sięgało coraz dalej łuską bruków. Ludzie karczowali sosnowe lasy pod nowe place budowy i winnice. Winnice rodziły wino, które miasto pielęgnowało w głębokich piwnicach domów. Historię miejsca pisały lata urodzajów i klęsk, późnych przymrozków i wczesnych mrozów, upalnych jesieni ociekających słodkim moszczem i deszczowych czerwców, zwiastujących mierne plony. Czas odmierzano bicie dzwonów w ów wrześnieowy bądź październikowy poranek, kiedy wszystkich mieszkańców miasta wzywano na winne gody. Tak było tutaj zawsze, i tak będzie.

Żyjemy w wyjątkowym miejscu na ziemi. Łaskawość klimatu i ziemi pozwoliła tu piastować najbardziej tajemnicze spośród „drzew rodzajnych, owoc czyniących” - winorośl. Wielu twierdzi, że to najważniejsza z roślin zrodzonych przez ziemię trzeciego dnia stworzenia. Jest na to wiele świadectw. „I począł Noe, mąż oracz, sprawować ziemię, i nasadził winnicę”. To pierwsza praca, jaką wykonał ocalony z potopu. „Historia miasta jest historią świata w pomniejszeniu” - takie motto dał swojej księżce o dziejach Zielonej Góry August Förster, potomek znamienitego rodu miejscowych kupców, przedsiębiorców i winiarzy. Może dlatego w najbardziej zamierzchłych, na polu legendarnych dziejach naszego miasta pojawia się ten sam motyw pracy pierwotnej, fundamentalnej: założenie winnicy przez wędrowców z Zachodu, w miejscu, gdzie parę dziesiątków lat później widzimy już pierwociny miasta. Pierwsza winnica, pierwsze troski i radości winiarzy, wnet pierwsze winobranie. Każdy z nas powtarza dzisiaj tamten odwieczny cykl, pętlę czasu doświadczaną przez każdego winiarza. Łoza, pocięta na sadzonki, troskliwie przechowana przez zimę, pierwsza latorośl, pierwsze kwitnienie, pierwsze grona. I wino, żywa historia winnicy, zapis jej ziemi, wody i słońca. Zapis naszego życia.

Winobranie 2007

Podczas tegorocznego Winobrania w większym stopniu niż w latach ubiegłych nawiązano do bogatej tradycji winiarskiej Zielonej Góry, a także do dorobku miejscowych winiarzy. Okazją do prezentacji tej ważnej dla miasta tematyki stało się już Forum Miast Partnerskich, zorganizowane w auli Uniwersytetu Zielonogórskiego. Konferencja była poświęcona tradycjom winiarskim miast partnerskich Zielonej Góry.

W ramach winobraniowego jarmarku w drewnianych pawilonach na zielonogórskim deptaku winiarze z naszego regionu wystawili swoje produkty. Była to dobra okazja aby zakupić sadzonki winorośli oraz winogrona i przetwory - efekty pracy zielonogórskich winogrodników.

Kinga z Winnicy „Kinga”

wytwarzania wina, a po południu codziennie inna winnica prezentowała swój dorobek, można było nawet posmakować regionalnego trunku z prezentowanych gospodarstw: winnicy „Kinga” państwa Haliny i Wojciecha Kowalewskich oraz Roberta i Kingi Koziarskich, winnicy „Leśna Polana” Małgorzaty i Jarka Lewandowskich, winnicy „U Michała” Bronisławy i Zygmunta Prętkowskich, winnicy „Julia” Małgorzaty i Romana Gradów. Degustowano także wino „Działkowe” Ani i Stefana Wijatyków oraz białe i czerwone wino „Stara Zielona Góra” z „Winnicy Świętej Jadwigi” Mirosława Kuleby.

Niewątpliwą atrakcją zarówno dla zielonogórczyków jak i dla przybyłych licznie gości był korowód winobraniowy, a zwłaszcza holowane przez traktory platformy z prezentującymi się winnicami, powstałymi ostatnimi laty wokół Zielonej Góry.

Ciekawym przeżyciem był także udział w tradycyjnym winobranii w Skansenie. Wprost na winnicy Muzeum Etnograficznego w Ochli, przy zabytkowym Domu Winiarza ze świeżo zebranych winogron wyloczono i smakowano moszcz, degustowano także trunki wytoczone z piwnic zielonogórskich winogrodników oraz ich gości, niemieckich winiarzy ze stowarzyszenia Gubener Weinbau E.V. Tradycyjnie już przeprowadzono piąty z kolei konkurs winogronowych. Winiarze-amatorzy zgłosili do oceny kilkadziesiąt trunków. Finał konkursu odbył się na scenie przy ratuszu, a nagrody wręczył, w asyście Bachusa i Królowej Jabłek z Guben, zastępca prezydenta miasta Mariusz Woźniak. Zwyciężyło w konkursie wytrawne wino czerwone Bogumiła Jankowskiego z Zielonej Góry.

Goście tegorocznego święta często pytali o możliwość zakupu miejscowego wina. Niestety, jak na razie polskie prawo nie pozwala na sprzedaż wina z upraw własnych. Problem ten powrócił, kiedy zielonogórskich właścicieli winnic odwiedził w Domku Winiarza prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński. Prezydent trącił się kielichem z Bachusem, ze zrozumieniem wysłuchał gorzkich słów o problemach ze sprzedażą regionalnego wina i obiecał, że zrobi w tej sprawie co w jego mocy. Trzymamy za słowo i mamy nadzieję, że w przyszłym roku nie będziemy powtarzać hasła: „Winobranie bez naszego wina - to czysta kpina!”.

Winobraniowa platforma winnicy „Julia”. Wino serwuje Roman Grad, prezes Zielonogórskiego Stowarzyszenia Winiarskiego

W pobliżu Muzeum Ziemi Lubuskiej, którego ekspozycja nazwana Muzeum Wina była szczególnie oblegana przez turystów, usytuowano kryty słomianą strzechą Domek Winiarza. W nim przez cały okres Dni Zielonej Góry urzędowali członkowie Zielonogórskiego Stowarzyszenia Winiarskiego. Doświadczeni winiarze udzielali porad dotyczących uprawy winorośli oraz

Zapręg winnicy Zygmunta Prętkowskiego w Zielonej Górze

Zdjęcia: Przemysław Karwowski

Przemysław Karwowski

V Konkurs Win Domowych

Tradycją Winobrania stał się konkurs win gronowych domowego wyrobu, który zainicjował przed pięcioma laty redaktor „Gazety Lubuskiej” Eugeniusz Kurzawa. Konkursy przeprowadzano w pięknej scenerii zielonogórskiej Palmiarni, w bezpośrednim sąsiedztwie jednego z najbardziej szacownych zabytków miasta - domku winiarskiego Augusta Gremplera. Tego roku ze względu na remont Palmiarni konkurs odbywał się w innym miejscu: swoje podwoje otworzyło dla nas sprzyjające winiarzom Muzeum Ziemi Lubuskiej.

Pracuje komisja sędziowska. Od lewej: Marek Senator, Karol Gajewski, Lech Tylutki. Fot. Przemysław Karwowski

Wina były przyjmowane w holu muzeum, a komisja degustowała w sali kominkowej. Tym razem uczestników konkursu było 39. Czegoś jednak brakowało: otóż oprawa muzyczna i atmosfera targowiska winiarskiego, jakie co roku towarzyszyły konkursowi w Palmiarni, stanowiły atrakcję dla wielu winiarzy przybywających na Winne Wzgórze razem z rodzinami.

Mniejsza niż zwykle bywała ilość trunków pozwoliła na dokładną ocenę zawartości wszystkich butelek. Jury przyznawało punkty za poszczególne cechy wina. Otrzymany wynik odnosił się do 100-punktowej skali, stosowanej powszechnie podczas degustacji. Posłużono się zasadami oceny win gronowych przygotowanymi przez Stowarzyszenie Winiarzy i Miodosytników Polskich. Przyjęcie tej samej skali pozwala na w miarę obiektywną ocenę poziomu konkursów win domowych, jakie odbywają się w wielu miejscach w Polsce. Przewodniczącym komisji został Marek Senator, a wyroki ferowali Karol Gajewski i Lech Tylutki, sędziowie-weterani poprzednich konkursów. Sekretarzem był niżej podpisany.

12 win zostało ocenionych powyżej 70 punktów. Oto lista najlepszych winiarzy i ich trunków:

1. Bogumił Jankowski czerwone wytrawne (Iliczewski)
2005 88,33 pkt.
2. Zbigniew Trojan czerwone półwytrawne (Cascade)
2006 84,58
3. Małgorzata Grad czerw. półw. (stara odm. miejscowa)
2006 80,00

4. Romuald Naruszewicz czerwone półwytrawne (Pinot noir)
2006 78,33
5. Grzegorz Rogoziński czerw. półw. (stara odm. gubińska)
2006 75,42
6. Bogumił Jankowski czerwone półsłodkie (De Chaunac)
2005 74,58
7. Zbigniew Trojan czerwone półsłodkie
2006 73,33
8. Stefan Wijatyk czerwone wytrawne
72,92
9. Zbigniew Placek białe wytrawne
72,75
10. Ryszard Rogozia białe słodkie
2006 70,83
11. Zygmunt Prętkowski czerwone półwytrawne
2005 70,42
12. Tomasz Ostojicz czerwone półwytrawne
2006 70,42

Final konkursu odbył się na scenie głównej przed ratuszem, a nagrody wręczał sześciu finalistom zastępca prezydenta Zielonej Góry Mariusz Woźniak. Nagrody były praktyczne, bo ufundowane przez nowopowstały sklep winiarski „Winiarz.pl”.

W konkursie każdego roku bierze udział wielu członków naszego stowarzyszenia. Do rywalizacji stają też co roku wierni uczestnicy. Są to między innymi Henryk Walczykiewicz, Jerzy Gałgźka, Leszek Trzmielak, Paweł Grosse, Zenon Zygielewicz, Ryszard Rogozia i Henryk Hepel. Pojawiają się także nowi. Te fakty cieszą i dają nadzieję, że w wyremontowanej Palmiarni kolejne współzawodnictwo domowych winiarzy będzie ciekawsze

Wina degustowano także w Domu Winiarza na deptaku. Fot. Przemysław Karwowski

i jeszcze liczniejsze. Ten konkurs wpisał się w kalendarz winobraniowych imprez i zdaniem redakcji „Winiarza”, nadchodzi już czas na kolejną rywalizację: właścicieli winnic.

Roman Grad

Winiarze w ministerstwie

W dniu 21 września w siedzibie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się piąte spotkanie Zespołu ds. wyrobów winiarskich i napojów spirytusowych. Podczas spotkania przedstawiono przebieg debat nad projektem rozporządzenia Rady Europejskiej wprowadzającym reformę wspólnej organizacji rynku wina, prowadzonych w Komitecie Zarządzającym ds. Wina i Alkoholu. Omówiono również problemy i aktualny stan przygotowań dotyczących uprawy winorośli i produkcji wina z upraw własnych w Polsce. W spotkaniu wzięli udział reprezentanci Zielonej Góry: **Marek Krojciec** - właściciel winnicy „Stara Winna Góra” w Górzycowicach oraz **Roman Grad** - pracownik Urzędu Miasta odpowiedzialny za sprawy promocji zielonogórskiego winiarstwa, a jednocześnie prezes Zielonogórskiego Stowarzyszenia Winiarskiego.

Redaktor naczelny pisma „Świat Win”, Zbigniew Pakuła, wręcza plaketkę „Złotego Grona” przedstawicielom Zielonogórskiego Stowarzyszenia Winiarskiego P. Karwowskiemu i R. Gradowi

Delegaci naszego środowiska wnieśli do porządku spotkania dwa tematy:

1. Nowelizacja ustawy o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynków wina. Wielkość i warunki planowanej produkcji wina przez małych plantatorów, rodzinne parohektarowe gospodarstwa winiarskie (w tym również agroturystyczne) wymagają złagodzenia wymogów ustawy dotyczących m.in. konieczności zgłoszenia działalności gospodarczej, posiadania laboratorium, spełnienia skomplikowanych procedur sanitarnych itp. Postulatem zielonogórczy jest zwolnienie drobnych producentów, wytwarzających do 1 tysiąca hl. wina rocznie, od spełnienia tych rygorystycznych wymogów, co jest zgodne z wykładnią prawa unijnego w tej materii.

2. Ochrona chemiczna upraw winorośli w Polsce. W naszym kraju od wielu lat nie uprawiano winorośli na cele produkcyjne, nie podjęto więc produkcji i dystrybucji środków chemicznej ochrony winorośli. Powstające nowe winnice oraz nasilające się ataki chorób i szkodników zmuszają do stosowania ochrony chemicznej. Z powodu braku polskich środków na rynku, winiarze sięgają po specyfiki zagraniczne. Niestety, korzystanie z tych środków jest w naszym kraju niedozwolone i pojawiły się mandaty za ich stosowanie. W imieniu zielonogórskich winiarzy delegaci zgłosili potrzebę opracowania

Nagroda dla zielonogórskich winiarzy, plaketka „Złotego Grona”

polskiego programu ochrony upraw winorośli na bazie istniejących środków polskich oraz zalegalizowania specyfików zagranicznych.

Prowadzący spotkanie naczelnik wydziału ds. wina i wyrobów spirytusowych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, **Krzysztof Potocki**, zapoznał się z problemami środowiska winiarskiego i zapewnił, że zgłoszonymi postulatami zajmą się stosowne komórki Ministerstwa. Jednocześnie zadeklarował wolę odwiedzenia naszego regionu i zapoznania się na miejscu z sytuacją zielonogórskiego winiarstwa.

Delegacja Zielonogórskiego Stowarzyszenia Winiarskiego wzięła udział w winobranii u zaprzyjaźnionych niemieckich winiarzy z Grano

Motywy winiarskie w architekturze Zielonej Góry

Chociaż ostatnie lata XIX wieku to bez wątpienia schyłkowy okres zielonogórskich winnic i miejscowego winiarstwa, w architekturze miasta z tego okresu odnajdujemy ślady swoistej mody na podkreślanie winiarskiej tradycji. Znajdowało to widoczny wyraz w formie zewnętrznej i stosowaniu charakterystycznych motywów o tematyce winiarskiej w wystroju architektonicznym nowo wznoszonych kamienic, ogrodowych willi, budynków publicznych i przemysłowych. Wszystkie te obiekty, które można zaliczyć do „architektury miasta winnic”, tworzyły charakterystyczny dla Zielonej Góry klimat, rozpoznawalny dla gości i nostalgicznie powracający we wspomnieniach dawnych mieszkańców miasta. Choć wiele z tych budynków wpisuje się w nurt ówczesnej niemieckiej secesji i eklektyzmu, to rozwiązania bryły

a główny ołtarz opatrzony jest cytatem z Ewangelii św. Jana 15, 5: „Ja jestem winnicą, wy latoroślami”.

Wyszukiwanie i dokumentowanie zielonogórskich motywów dekoracji architektonicznej o tematyce winiarskiej może być niezwykle ciekawym zajęciem.

Opracowaniem tego tematu zajęł się w swoim czasie Tomasz Kowalski*, zaś całościowe ujęcie problematyki zabytkowej zabudowy miasta znajdziemy w pracach Barbary Bielinis-Kopeć**. Dzisiaj przedstawiamy plon poszukiwań członków Zielonogórskiego Stowarzyszenia Winiarskiego - Ryszarda Szostaka, który spenetrował dokładnie ulice Bolesława Chrobrego, Kazimierza Wielkiego, Stanisława Wyspiańskiego i Jedności, Przemysława Karwowskiego i niżej podpisanego - mając świadomość, że kolejne „winiarskie akcenty” czekają na swoich odkrywców.

Dalszy ciąg na str. 8

* Tomasz Kowalski: *Winiarskie akcenty w architekturze Zielonej Góry*. Muzeum Ziemi Lubuskiej, Zielona Góra 2005.

** Barbara Bielinis-Kopeć: *Zabytki Zielonej Góry*, wyd. II poszerzone i poprawione. Regionalne Centrum Animacji Kultury, Zielona Góra 2005.

Ratusz. Fot. Przemysław Karwowski

i detalu architektonicznego zostały osadzone w starej miejscowej tradycji. Jak pisze Stanisław Kowalski: „Charakterystycznym wyróżnikiem budowli z tamtego okresu jest bogate zdobnictwo upiększające elewacje. W Zielonej Górze, obok powszechnie stosowanych w dekoracji motywów, występuje dodatkowo winiarski, gdzie indziej spotykany sporadycznie”.

W całym mieście mamy rozsiane oryginalne detale wystroju zewnętrznego budynków, będące wyrazem chęci podkreślenia więzi z tradycją miasta, a niekiedy zapewne osobistych zamiłowań inwestorów, związanych z winiarstwem. Tematyka winnicza przewija się wśród elementów wystroju rzeźbiarskiego, w snycerce, sztukateriach zdobiących elewacje budynków. Także w sztuce i architekturze sakralnej. Chociaż winne grona i wino są ewangelicznymi symbolami, których treść i sens mają odniesienie religijne, elementy tego typu współgrają z tradycją miasta i wydają się naturalnym dopełnieniem jego duchowej treści. Znajdujemy je we wnętrzach zielonogórskich kościołów, na witrażach - jak w kościele pod wezwaniem Najświętszego Zbawiciela (dawny Erlöserkirche) czy w kaplicy szpitalnej przy ul. Wazów, w kompleksie dawnej Bethesdy. Również w realizacjach współczesnych, których pięknym przykładem jest kościół Podwyższenia Krzyża Świętego przy ul. Aliny. Elementy winoroślowe znajdujemy na jego witrażach i mozaikach,

Tomasz Kowalski hat in Ergänzung zu der

Restauracja „Bachus” w ratuszu. Fot. Przemysław Karwowski

Toast za pomysłowość zielonogórskiego winiarstwa. W Domu Winiarza prezydentowi towarzyszyli postawie Prawa i Sprawiedliwości Marek Asti, Marek Surmacz i Jerzy Materna.

W Domu Winiarza prezydent RP Lech Kaczyński przywdział winiarski fartuch i skosztował zielonogórskiego wina

Reakcja prezydenta po próbie zielonogórskiego mocno wytrawnego nie była szczególnie dramatyczna

Fot. Mirosław Kuleba i Przemysław Karwowski

Istnienie zielonogórskiego wina okazało się dla prezydenta Lecha Kaczyńskiego pewną niespodzianką

Prezydent Polski wśród winnic i winiarzy

Dziękując za przyjęcie w Domu Winiarza, Lech Kaczyński obiecał wniesienie oczekiwanej przez środowisko winiarskie poprawki do ustawy winiarskiej w ramach prezydenckiej inicjatywy ustawodawczej

Lech Kaczyński w winnicy „Stara Winna Góra” Danuty i Marka Krojciągów w Górzycowie. Fot. Wojciech Grygiel

Winnicę w Górzycowie odwiedził także ks. biskup zielonogórsko-gorzowski Adam Dyczkowski. Fot. Wojciech Grygiel

Historyczna wizyta - po raz pierwszy prezydent RP gościem Winobrania w Winnym Grodzie. Od lewej: Janusz Kubicki, prezydent Zielonej Góry, Lech Kaczyński, Wojciech Perczak, wojewoda lubuski, Jerzy Materna, poseł na Sejm. Fot. Łukasz Grygiel

Dostojni goście zielonogórskiego Winobrania anno 2007 i zielonogórskich winnic. Fot. Wojciech Grygiel

Prezydentowi towarzyszyli na winnicy postępowie na Sejm RP i władze miasta. Fot. Wojciech Grygiel

W piwnicy degustowano miejscowego rieslinga. Fot. Wojciech Grygiel

Motywy winiarskie w architekturze Zielonej Góry

ciąg dalszy ze strony 5

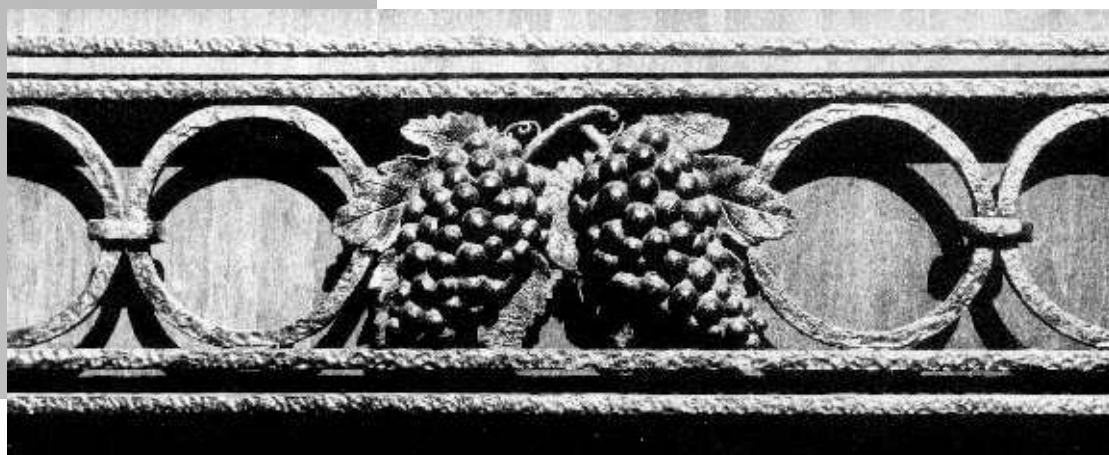
Sgraffito na kamienicy staromiejskiej. Fot. Przemysław Karwowski

ul. Pod Filarami. Fot. Przemysław Karwowski

Hotel „Śródmiejski”.
Fot. Przemysław Karwowski

Drzwi ratuszowe. Fot. Czesław Łuniewicz

Kantor walutowy,
ul. Żeromskiego.
Fot. Przemysław
Karwowski

ul. Sikorskiego 38.
Fot. Przemysław
Karwowski

GRÜNBERGER winzer

NR 24 • SEPTEMBER 2007

I. Zauner

Erinnerung an den Weinbau

Ausstellung über den Weinbau ein Buch herausgegeben, in dem er architektonische Akzente, die den Weinbau betreffen, zusammengetragen hat. Man ist erstaunt, dass noch heute an vielen Häusern die plastischen Figuren, Ornamente und dekorative Verzierungen erhalten sind, die an den Weinbau in der Stadt erinnern. Es gibt Abbildungen vom Rathaus, vom Hotel Kaiserhof, dem Ostlandhaus und etlichen Bürgerhäusern, aber auch von dem Postplatz, der Breiten Straße, der Berliner Straße und der Bahnhofstraße. Schließlich müssen viele dieser Stuckarbeiten gepflegt und zum Erhalt erneuert werden.

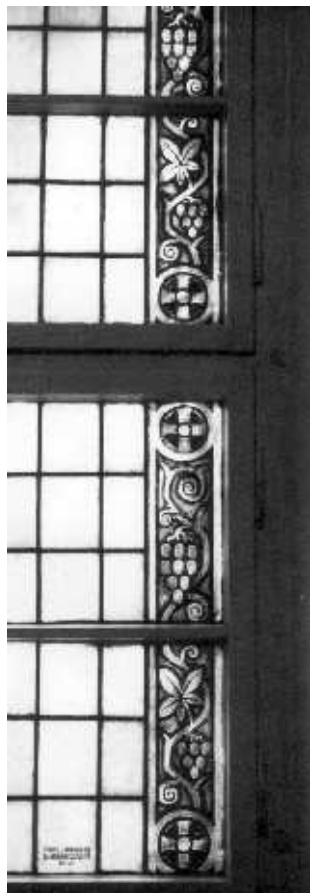
Grünberger Wochenblatt 2006, Nr 2.

Johann Seydels Weinkeller, Rodeland, 1786 (piwnica winiarska Johanna Seydel'a z roku 1786, ul. Wodna). Fot. Mirosław Kuleba

Weinstube Kulas, Niederstrasse (dawna winiarnia Kulusa, ul. Kupiecka 22). Fot. Tomasz Kowalski

Erlöserkirche (Kościół p.w. Najświętszego Zbawiciela). Fot. Mirosław Kuleba

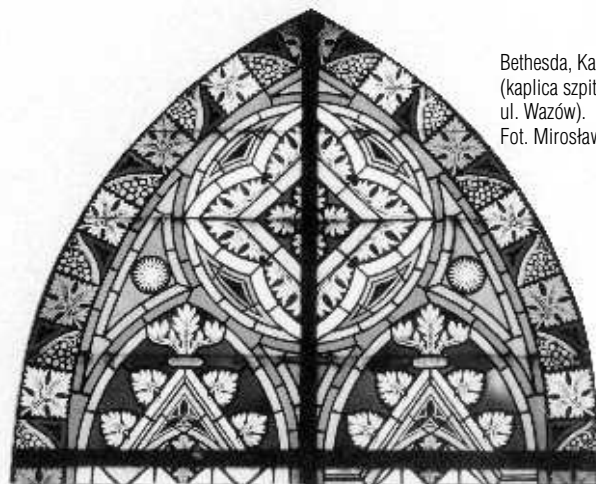
Willa der Gebrüder Sucker, Große Berg Strasse (willa właścicieli zakładów metalowych, braci Sucker, przy ul. Sienkiewicza 10). Fot. Mirosław Kuleba

Finanzamts-Dienstgebäude, Hindenburgstr. 8, 1927 (przychodnia lekarska, ul. Skarbową). Fot. Przemysław Karwowski

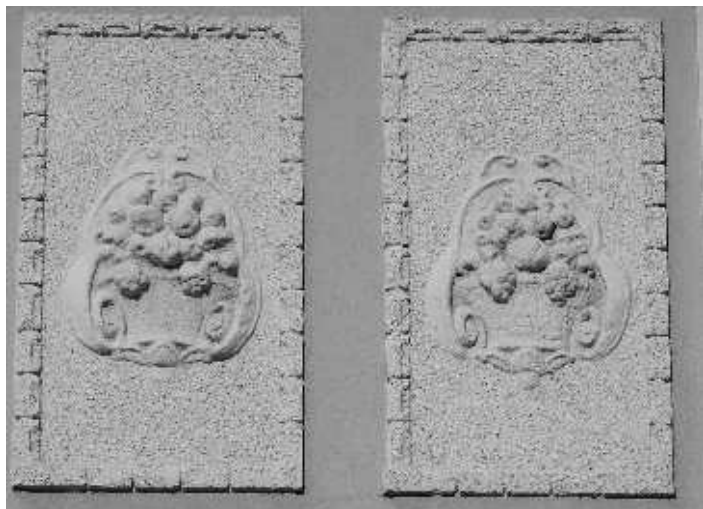

Die erste Skizze von Schmuck an des Fassade des Finanzantes (pierwszy szkic dwóch ceramicznych płytek, umieszczonych na fasadzie Urzędu Finansowego). Archiwum Państwowe w Zielonej Górze, Akta miasta Zielona Góra, sygn. 3623

Bethesda, Kapelle (kaplica szpitalna, ul. Wazów). Fot. Mirosław Kuleba

Motywy winiarskie w architekturze Zielonej Góry

ul. Kupiecka (Aldemed). Fot. Przemysław Karwowski

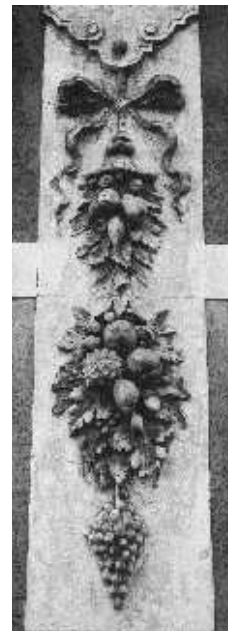
Plac Pocztowy 3. Fot. Przemysław Karwowski

Plaskorzeźba pod oknem czwartej kondygnacji na fasadzie domu mieszkalnego przy ul. Drzewnej 29
Fot. Tomasz Kowalski

Ozdobne kroksztyny z motywem winnego grona na elewacji kamienicy przy ul. Sikorskiego 52, ok. 1920. Fot. Mirosław Kuleba

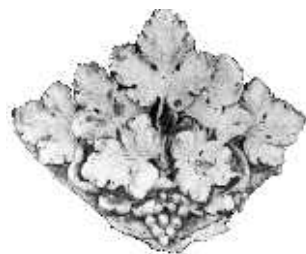
Elewacja kamienicy przy ul. Wyspiańskiego 10. Fot. T. Kowalski

Kamienica przy al. Niepodległości 26. Fot. Mirosław Kuleba

Fragment balustrady ul. Jedności 87.
Fot. Fot. Ryszard Szostak

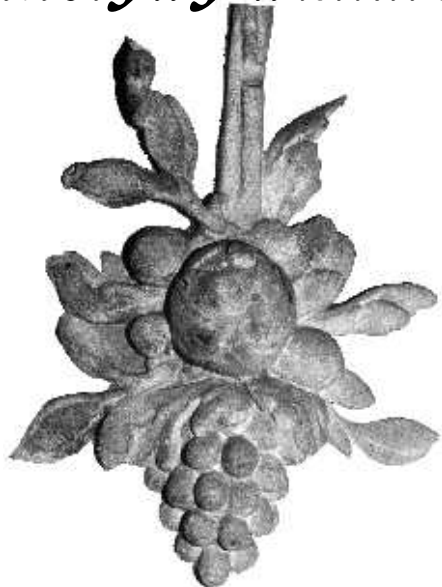

Dom mieszkalny, ul. Wrocławska 12.
Fot. Czesław Łuniewicz

Daszek nad drzwiami wejściowymi parteru, ul. Kupiecka 72.
Fot. Ryszard Szostak

Moatywy winiarskie w architekturze Zielonej Góry

Narożnikowa część dawnej wytwórni szampanów Briegera przy ul. Zamkowej 16. Fot. Mirosław Kuleba

Kartusz z winnymi gronami na fasadzie domu mieszkalnego przy ul. Fabrycznej 23/25. Fot. Mirosław Kuleba

Budynek wytwórni koniaków Buchholza, ul. Jedności 59. Fot. Ryszard Szostak

Plafoń w bramie budynku wytwórni koniaków Buchholza, ul. Jedności 59. Fot. Ryszard Szostak

Fasada wielorodzinnego domu mieszkalnego, dawnego sanatorium, przy ul. Botanicznej 38

Dom mieszkalny przy ul. Sorbskiej 1-3. Płaskorzeźba w szczytcie wystawki. Fot. Tomasz Kowalski

Motywy winiarskie w architekturze Zielonej Góry

Dom mieszkalny przy ul. Braniborskiej 18.
Fot. Czesław Łuniewicz

Płyca na fasadzie willi, ul. Bankowa 4. Fot. Przemysław Karwowski

Okno, willa na ul. Bankowej 6. Fot. Przemysław Karwowski

Okno w willi na ul. Bankowej 6. Fot. Przemysław Karwowski

Ozdoba elewacji kamienicy przy ul. Bolesława Chrobrego 35.
Fot. Ryszard Szostak

Wydanie dofinansowano ze środków
Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
i Urzędu Miasta Zielona Góra

winiarz
ZIELONOGÓRSKI

Zielonogórskie Stowarzyszenie Winiarskie

Redaktor naczelny: Mirosław Kuleba
Sekretarz redakcji: Przemysław Karwowski

Adres redakcji:
ul. Wyspiańskiego 40/9 · 65-036 Zielona Góra
tel. 068 324 17 27 · e-mail: kulebam@op.pl
www.winiarze.zgora.pl

Skład: Dariusz Golczyk · pixel@post.pl

 Winiarz.pl

**„Jedno takie miejsce,
jedna taka piwnica,
jeden taki sklep...”**

Zielona Góra ul. Sikorskiego 32
www.winiarz.pl tel. (68) 321 36 04

Zajrzyj do nas a znajdziesz tutaj:

- sprzęt do wyrobu i przechowywania wina,
- drożdże i inne preparaty uszlachetniające,
- produkty do pielęgnacji winorośli,
- sprzęt do degustacji wina,
- winiarskie upominki,
- i wiele innych.